

Mogelijke oplossingen van Menzis en gemeenten 'Van 18min naar 18plus' (tips & tricks)

Deze tips & tricks zijn verzameld door Menzis en een aantal gemeenten/regio's als onderdeel van de Werkagenda Menzis, gemeenten en regio's. Met de oplossingsrichtingen willen we onszelf en anderen inspireren om te werken aan een soepele overgang van 18min naar 18plus. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Dit document is een product van de [Werkagenda Menzis, gemeenten en regio's](#).
Samen werken we aan goede gezondheid voor onze inwoners en verzekerden.
Lees meer op [Werkagenda Menzis, gemeenten en regio's](#) en ga geïnspireerd aan de slag in uw regio!

Datum

23 januari 2018 (versie 3.0)

Contact

samenwerkingsagenda@aef.nl

Referentie

WM03/ Mogelijke oplossingsrichtingen van Menzis en gemeenten 'Van 18min naar 18 plus' (tips & tricks)

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Waaron een gezamenlijke aanpak van zorgverzekeraar Menzis, gemeenten en aanbieders voor jeugdigen rond 18 jaar?	4
1.2 Wat houdt de gezamenlijke aanpak in?	4
1.3 Interesse in deze aanpak voor uw eigen organisatie?	6
1.4 Opbouw van dit document.....	6
2 Maatschappelijke ondersteuning	7
2.1 Voortzetten van hulp met 18 jaar	7
2.2 Toepassen van het woonplaatsbeginsel.....	10
2.3 Beschermd wonen	11
3 Onderwijs	13
3.1 Afstemming rond de jeugdige	13
3.2 Financiën.....	15
4 Werk en inkomen	16
5 Schulden	20
6 Wonen	22
6.1 Beschikbaarheid passend woningaanbod.....	22
6.2 Afspraken met woningcorporaties.....	23
7 Geestelijke gezondheidszorg	25
8 Overig / domeinoverstijgend	27

1 Inleiding

In het samenwerkingsverband van de Werkagenda Menzis, gemeenten en regio's werken Menzis, de regio's Arnhem, Twente, Achterhoek, Groningen en FoodValley en de gemeente Den Haag op het thema 'Afhankelijkheden Jeugd' samen aan oplossingen voor knellende casuïstiek bij jeugdigen rond 18 jaar. Dit document bevat een overzicht van de mogelijke oplossingsrichtingen (tips & tricks) die zij hebben gevonden bij knelpunten rond de overgang van 18min naar 18plus. Deze oplossingsrichtingen kunnen gemeenten ter inspiratie gebruiken.

1.1 Waarom een gezamenlijke aanpak van zorgverzekeraar Menzis, gemeenten en aanbieders voor jeugdigen rond 18 jaar?

De overgang van 18min naar 18plus verloopt momenteel nog niet altijd even soepel voor jeugdigen. Ze kunnen vanaf hun 18^e jaar te maken krijgen met verschillende wettelijke kaders, die niet altijd goed op elkaar aansluiten. Hierdoor kunnen hun problemen verergeren, terwijl eerder anticiperen en samenwerken dit had kunnen voorkomen. Daarom hebben gemeenten, Menzis en aanbieders in Groningen een integrale werkwijze ontwikkeld waarbij buiten de gebaande paden naar oplossingen wordt gezocht voor jeugdigen die tussen wal en schip dreigen te vallen.

1.2 Wat houdt de gezamenlijke aanpak in?

De integrale aanpak 'Van 18 min naar 18 plus' van Menzis, gemeenten en aanbieders ziet er als volgt uit. Aanbieders brengen met behulp van een checklist in kaart of er risico's zijn dat de jeugdige rond 18 jaar tussen wal en schip valt. Indien dit het geval is, zoekt de aanbieder contact met de coördinator¹ van de gemeente. De coördinator heeft korte lijnen met verschillende experts bij de gemeente (o.a. op het gebied van wonen, schulden, werk en inkomen, ondersteuning) en Menzis (met name GGZ vanaf 18 jaar). De coördinator zoekt samen met de aanbieder en de experts naar een passende oplossing.

---

¹ *Coördinator*: aangewezen persoon vanuit de gemeente die de coördinatie voert over de binnengekomen vragen en antwoorden, en de aanbieder verbindt aan de aanspreekpunten met de relevante expertise binnen gemeente en Menzis. De coördinator kan per gemeente/regio verschillen. Zo is de coördinator in Groningen de voorzitter van de Taskforce Jongerenaanpak en in Arnhem een lid van het lokale team.

Integrale aanpak Menzis, gemeenten en aanbieders 'Van 18 min naar 18 plus': stapsgewijs

1. Een professional **constateert dat er risico's zijn** dat een jeugdige rond 18 jaar tussen wal en schip valt doordat de verschillende wettelijke kaders niet goed op elkaar aansluiten.
2. De regievoerder van de aanbieder bespreekt de situatie met de jeugdige en **vult de checklist** in (daar waar mogelijk samen met de jeugdige) om scherp te krijgen wat het knelpunt is.
3. Wanneer blijkt dat hulp vanuit de gemeente / zorgverzekeraar Menzis nodig is om het risico te verkleinen dat de jeugdige tussen wal en schip valt, **wordt de checklist naar de aangewezen coördinator bij de gemeente gestuurd.**
4. De coördinator van de gemeente en de regievoerder (de persoon die de checklist heeft gestuurd) **bespreken wat een passende oplossing is en welke expertise eventueel nodig is.**

Indien nodig **schakelt de coördinator met de aangewezen expert bij de gemeente of Menzis.** Voor elk leefdomein is een aanspreekpunt benoemd.

Figuur 1. De verschillende leefdomeinen die in de checklist worden gehanteerd

5. De expert en de regievoerder schakelen zoveel mogelijk direct onderling om korte lijnen te behouden. **Samen zoeken zij naar een passende oplossing.**
6. De beheerder van de website www.werkagendamenzisgemeenten.nl bij Menzis voegt nieuwe oplossingsrichtingen toe in dit groeidocument. De laatste versie is **op de website te raadplegen.**
NB. Momenteel staat een eerste versie op de website. Dit wordt de komende periode aangevuld met nieuwe oplossingsrichtingen.

Per regio wordt één persoon aangewezen die de mogelijke oplossingen aanlevert². De regiotafel (/regiosecretaris) kan hier een verbindende rol in spelen.

Dit document kan breed ter inspiratie worden gebruikt wanneer wordt gezocht naar mogelijke oplossingsrichtingen voor knelpunten rond de overgang van 18min naar 18plus.

7. Indien **belemmerende wetgeving** ertoe leidt dat er geen oplossing gevonden kan worden, dan wordt het betreffende wetsartikel (/beleidsregel) door de coördinator en AEF (als programmaondersteuning vanuit de Werkagenda) aan het rijk voorgelegd (incl. toelichting).

1.3 Interesse in deze aanpak voor uw eigen organisatie?

Wilt u deze aanpak ook in uw gemeente invoeren? Dat kan! De werkwijze is zo ingericht dat deze ook kan worden opgezet in andere gemeenten, in samenwerking met Menzis. Bij voorkeur op regionaal niveau. De oplossingen die in deze gemeenten worden gevonden, worden dan opgenomen in dit document. Voorwaarde: de gemeente is onderdeel van het samenwerkingsverband van de Werkagenda Menzis, gemeenten en regio's.

Daarnaast kunnen gemeenten en zorgverzekeraars die geen onderdeel zijn van dit samenwerkingsverband hiervan profiteren door de ontwikkelde werkwijze en gevonden oplossingen zelf ook te implementeren.

In de *Toelichting op de integrale aanpak Menzis, gemeenten en aanbieders 'Van 18 min naar 18 plus'* vindt u meer informatie over de aanpak en hoe u deze werkwijze in uw eigen gemeente kan opzetten. Daarnaast zijn er korte handleidingen beschikbaar voor gemeenten, coördinatoren en professionals van aanbieders waarin staat wat zij moeten doen. Deze documenten zijn te vinden op: www.werkagendamenzisgemeenten.nl.

1.4 Opbouw van dit document

In dit document staan de mogelijke oplossingsrichtingen (tips & tricks) bij knelpunten rond het 18^e jaar. Deze zijn geclusterd per leefdomein:

- Maatschappelijke ondersteuning (waaronder Beschermd Wonen)
- Onderwijs
- Werk en inkomen
- Schulden
- Wonen
- Geestelijke gezondheidszorg

Let op! Het betreft een groeidocument waar nieuwe oplossingsrichtingen continu aan toe worden gevoegd. Raadpleeg voor de laatste versie: www.werkagendamenzisgemeenten.nl.

² De oplossingsrichtingen kunnen – via de regionale contactpersoon - aangeleverd worden bij Janine Groeneveld (groeneveld.j@menzis.nl).

2 Maatschappelijke ondersteuning

In dit hoofdstuk zijn de mogelijke oplossingsrichtingen als volgt geclusterd:

- Voortzetten van hulp met 18 jaar
- Toepassen van het woonplaatsbeginsel
- Beschermd Wonen

2.1 Voortzetten van hulp met 18 jaar

Vraag 1:

Een jeugdige wil niks van doen met het lokale team (de gemeentelijke toegang). Kan de aanbieder desondanks de benodigde hulp inzetten vanuit de Wmo?

NB. In deze casus is de jeugdige wel gemotiveerd voor de benodigde hulpverlening.

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- De gemeente heeft de plicht om passende hulp te bieden.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De aanbieder kan de benodigde hulp inzetten, mits er een goede inhoudelijke aanvraag wordt gedaan bij de gemeente.

Conditie:

- De aanbieder is gecontracteerd.
- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.

Vraag 2:

Is het mogelijk om jeugdhulp te verlengen rond 18 jaar, wanneer een jeugdige nog niet klaar is voor het 'volwassenregime' of de ondersteuning/ zorg in afrondende fase is? Dit met het oog op continuïteit van hulp bij dezelfde behandelaar/begeleider.

NB. Het betreft in dit geval hulp die inhoudelijk gezien onder de Wmo2015 valt.

Reactie (gemeente Stadskanaal)

Wettelijk kader:

- De gemeente waar de jeugdige vanaf 18 jaar staat ingeschreven, is verantwoordelijk en bepaalt welke hulp gefinancierd wordt.
- De doorlooptregeling uit de Jeugdwet geldt alleen onder een aantal strikte condities, zoals dat de hulp met 18 jaar niet onder een ander wettelijk kader valt (zoals de Wmo2015).

- De gemeente is op grond van Wmo (art 2.1.2 vierde lid) verplicht om in hun Wmo-beleidsplan aandacht te besteden aan de wijze waarop zorg wordt gedragen voor de continuïteit van hulp aan jeugdigen die op grond van het bereiken van de leeftijd van 18 jaar (of in sommige gevallen 23 jaar) niet langer in aanmerking komen voor jeugdhulp, maar nog wel ondersteuning nodig hebben.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De jeugdhulp wordt doorgezet met 18 jaar, met financiering op basis van de Wmo2015. NB. Wanneer de aanbieder niet gecontracteerd is vanuit de Wmo2015 kan de gemeente met constructies zoals onderaannemerschap of een eenmalige vergoeding toch hulp bij de betreffende aanbieder inschakelen.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.

Vraag 3:

Wij willen de jeugdigen die bij ons in behandeling zijn goed voorbereiden op wat hen te wachten staat met 18 jaar, maar weten als aanbieder onvoldoende wat hierbij komt kijken op de verschillende levensdomeinen (uitkering, begeleiding, huurtoeslag, zorgverzekering etc.). Hoe komen wij hierachter?

Reactie (gemeente Groningen en Arnhem)

Wettelijk kader:

- N.v.t.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De aanbieder kan deze informatie verkrijgen via onafhankelijke websites zoals Kwikstart, het Nibud, Wijzer in geldzaken, en levensgebeurtenissen op overheid.nl.
- Indien de aanbieder tegen knelpunten aanloopt op één van de leefdomeinen, kan de coördinator helpen (in gemeente Groningen: Lonneke Kamp).

Conditie:

- De aanbieder kijkt naar alle leefdomeinen en bereid de jeugdige voor op de nieuwe verantwoordelijkheden met 18 jaar. Niet alleen op het gebied van de ondersteuning en zorg, maar ook op het gebied van inkomen, huisvesting etc. In de regionale inkoop van de Groninger gemeenten (RIGG) is dit in de voorwaarden geregeld.
- In Arnhem is het opstellen van een toekomstplan voor jeugdigen vanaf 16 jaar als voorwaarde gesteld in de inkoop. Het plan dient in te gaan op de relevante leefdomeinen.

Vraag 4:

Met 18 jaar vervalt de gedwongen maatregel. Deze jongen heeft onvoldoende zelfinzicht, waardoor hij geen vrijwillige hulpverlening zal accepteren. Wat kunnen we doen om verergering van de problematiek te voorkomen?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Jeugdbescherming vervalt met 18 jaar. Indien de jeugdige geen groot risico voor zichzelf of anderen vormt, zal de hulpverlening in het vrijwillig kader dienen plaats te vinden.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Tijdig starten met de voorbereiding, bij voorkeur vanaf 16 jaar. Dit aangezien het lang kan duren om de overgang met 18 jaar goed voorbereid te hebben.
- Kijk wat de jeugdige wil. Vaak zijn zij niet gemotiveerd voor ondersteuning/ zorg, maar wel voor een woonruimte of inkomen. Indien dit in samenhang wordt bekeken is de kans op succes groter. Voorbeeld: je komt in aanmerking voor een woonruimte, indien je begeleiding houdt.
- Je kan de gemeente inschakelen, wanneer je merkt dat dit onvoldoende lukt (via de coördinator, in gemeente Groningen: Lonneke Kamp). Zij helpen om domein-overstijgend naar oplossingen te zoeken.

Conditie:

- De aanbieder bereidt de jeugdige tijdig voor op de nieuwe verantwoordelijkheden en veranderingen met 18 jaar. Niet alleen op het gebied van de ondersteuning en zorg, maar ook op het gebied van inkomen, huisvesting etc. In de regionale inkoop van de Groninger gemeenten (RIGG) is dit in de voorwaarden geregeld.
- In Arnhem is het opstellen van een toekomstplan voor jeugdigen vanaf 16 jaar als voorwaarde gesteld in de inkoop. Het plan dient in te gaan op de relevante leefdomeinen.

Vraag 5: Nieuw!

Er is geconstateerd dat een inwoner van 18 jaar of ouder passende ondersteuning nodig heeft. Welke passende ondersteuning voor de doelgroep tot 27 jaar is beschikbaar voor jongeren die thuiswonend zijn?

Reactie (gemeente Barneveld)

Wettelijk kader:

- Wmo
- Jeugdwet (verlengde jeugdhulp)

Mogelijke oplossingsrichting:

- Voor jongeren die eigen woonruimte hebben, is in Barneveld wooncoaching en woonondersteuning beschikbaar. Voor thuiswonende jongeren is een afzonderlijke vangnetvoorziening opgezet: Ambulante Jeugdhulp 18+. Aanbieders van deze vangnetvoorziening hebben de (centrale) opdracht te doen wat nodig is voor de betreffende jongeren en is een 'last resort' voor het geval andere voorzieningen (verlengde jeugdhulp, Wmo-voorzieningen) niet voldoen.

Conditie:

- Jongeren van 18 of ouder die niet (meer) onder de Jeugdwet vallen.
- Er is sprake van een complexe, meervoudige hulpvraag.
- Er is behoefte aan specifieke kennis van de doelgroep en de problematiek die de krachten en mogelijkheden van algemeen maatschappelijk werk duidelijk te boven gaan.
- Voorliggende voorzieningen of reguliere (geestelijke) gezondheidszorg bieden onvoldoende ondersteuning.
- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.

2.2 Toepassen van het woonplaatsbeginsel

Vraag 6:

Een jeugdige verhuist met 17 jaar naar een andere gemeente. De jeugdige is kwetsbaar en heeft een begeleider nodig. Hij heeft een goede vertrouwensband opgebouwd met de hulpverlener/ regisseur, maar deze aanbieder is niet ingekocht door de betreffende gemeente. Kan hij deze hulpverlener behouden, ook vanaf 18 jaar?

NB. Dit betreft niet de situatie waarin een beroep op de 'doorloopregeling' vanuit de Jeugdwet gedaan kan worden. Zie hiervoor vraag 2.

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- De gemeente waar de jeugdige naartoe verhuist, is vanaf 18 jaar verantwoordelijk en bepaalt of hulp gefinancierd wordt en zo ja, welke.
- Onder de 18 jaar is de gemeente waar de gezagsdrager woont verantwoordelijk.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De gemeente gaat soepel om met het inzetten van de benodigde hulp.
- De gemeente werkt met een constructie van onderaannemerschap, een eenmalige vergoeding of eventueel een PGB, waardoor niet-gecontracteerde hulp toch ingezet kan worden.
NB. Indien de aanbieder wel is ingekocht, kan de hulp direct worden geleverd (onder de geldende inkoopvoorwaarden).
- Het regionaal inkoopbureau (RIGG) van regio Groningen maakt afspraken met en voor de gemeenten uit de regio, waardoor dit knelpunt zoveel mogelijk wordt voorkomen in de regio.
- *Richtinggevend advies VNG (Jeugdwet):* als de woonplaats wijzigt, blijft de beslissing of beschikking van de oude gemeente geldig voor de duur waarvoor de beslissing is afgegeven (met een maximum van 1 jaar). De nieuwe gemeente respecteert de beslissing die de oude gemeente heeft genomen over toegewezen hulp. Alleen als de betrokken gezagsdrager dat wenst, wordt de 'oude' jeugdhulp stopgezet. Als er geen contract is tussen de aanbieder en de nieuwe gemeente, blijven de voorwaarden (tarief, duur) van de oude gemeente van kracht.

Conditie:

- De noodzaak wordt aangetoond en de aanvraag dient goedgekeurd te worden.
- Afhankelijk van de manier waarop de gemeente de inkoop heeft georganiseerd, liggen constructies zoals onderaannemerschap en een eenmalige vergoeding meer of minder voor de hand.

Vraag 7:

Een jeugdige van 18 jaar heeft direct hulp nodig, maar er is onduidelijkheid over welke gemeente verantwoordelijk is (toepassing woonplaatsbeginsel) en de hulp dient te financieren. Is het mogelijk om de hulp te starten en tegelijkertijd 'achter de schermen' uit te zoeken welke gemeente dit financiert?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- De gemeente waar de jeugdige met 18 jaar staat ingeschreven is verantwoordelijk voor het bieden van de nodige hulp. Indien hij/zij (nog) niet staat ingeschreven, is de gemeente waar de jeugdige feitelijk verblijft verantwoordelijk.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De gemeenten spreken af dat de hulp gefinancierd wordt en dat zij onderling bezien wie dit vergoedt. De hulp kan ondertussen starten.
NB. Deze afspraak kan ook gelden indien de jeugdige onder de 18 jaar is. Alleen geldt dan een andere toepassing van het woonplaatsbeginsel (gezagdragende ouder).
- Zie hiervoor ook het richtinggevend advies van de VNG in de voorgaande vraag.

Conditie:

- De noodzaak voor de hulp is aangetoond (bijvoorbeeld door een verwijzing van de huisarts of het lokale team).

Vraag 8:

Een jongen van 18 jaar wordt tijdelijk opgevangen in een zorginstelling in een andere gemeente. In- en uitschrijven levert problemen op en duurt (te) lang en is niet wenselijk. Kan de jongen (tijdelijk) zijn uitkering behouden vanuit de gemeente waar hij vandaan komt?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Het woonplaatsbeginsel is leidend voor het vaststellen welke gemeente verantwoordelijk is voor de financiering. De latende gemeente heeft de verantwoordelijkheid om warm over te dragen en pas los te laten wanneer de nieuwe gemeente het heeft overgenomen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De gemeente waar de jeugdige ingeschreven staat, kan de uitkering blijven financieren.

Conditie:

- De opvang elders is in principe tijdelijk. Het is de bedoeling dat de jongere binnen enkele maanden weer terugkeert naar zijn 'oude' gemeente.
- De noodzaak voor de hulp is aangetoond (bijvoorbeeld door een verwijzing van de huisarts of het lokale team).

2.3 Beschermd wonen

Vraag 9:

De jeugdige dient door te stromen in een Beschermd Wonen-voorziening, maar er is geen passende plek. Wat kan de gemeente hierin betekenen?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- De gemeente heeft de plicht om passende hulp te bieden.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Als er geen plek is binnen de gemeente wordt gezocht naar ander aanbod buiten de gemeentegrens/ het ingekochte aanbod. Regionaal kunnen afspraken gemaakt worden over het aantal spoedplekken.
- Indien er nergens plek is, wordt ambulante hulp ingezet terwijl naar een plek wordt gezocht. Indien er spoed is, kan men altijd met voorrang worden geplaatst.

Conditie:

- Aanbieders geven tijdig aan dat deze voorziening nodig is (vanaf 16 jaar).

Vraag 10:

De jeugdige van 18 jaar kan uitstromen van Beschermd Wonen naar een passende (extramurale) voorziening. Is het mogelijk om (1) eerst te oefenen, waarbij het 'BW-bed' nog wel beschikbaar blijft? en (2) om op de lange termijn een 'BW-bed' beschikbaar te houden, mocht kortdurend verblijf (max. enkele nachten) nodig blijken om terugval te voorkomen?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- N.v.t.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Het is mogelijk om in de eerste periode van het 'oefenen' met extramurale hulp een 'BW-bed' beschikbaar te houden.
- Als het gaat om een langere periode waarin een jeugdige geen intramuraal aanbod meer nodig heeft, dan ligt het voor de hand om dit aan te vragen zodra dit weer nodig blijkt. In geval van spoed kan snel een plek beschikbaar worden gesteld.

Conditie:

- De aanbieder kan het beste inschatten wanneer 'afschalen' mogelijk is. Zij regelt dit zoveel mogelijk zelf/ in afstemming met andere aanbieders.
- Van te voren zijn afspraken gemaakt over de financiering van de BW-plek in de oefenperiode.

3 Onderwijs

In dit hoofdstuk zijn de mogelijke oplossingsrichtingen als volgt geclusterd:

- Samenwerking rond de jeugdige (vanuit school, aanbieder, gemeente).
- Financiën (studiefinanciering, invloed scholingsplicht op uitkering, bijbehorende kosten onderwijs).

3.1 Afstemming rond de jeugdige

Vraag 1:

Een jeugdige van 17 jaar wil graag onderwijs volgen, maar is niet in staat om vijf dagen per week aanwezig te zijn. Hoe kan dit het beste worden vormgegeven?

Reactie (gemeente Oldambt)

Wettelijk kader:

- Wanneer een jeugdige niet naar school kan vanwege 'gewichtige omstandigheden', kan deze vrijstelling krijgen van school volgens artikel 11g van de leerplichtwet.

Mogelijke oplossingsrichting:

- School kan samen met de leerling, ouder(s)/verzorgers, leerplichtambtenaar en eventuele belangrijke betrokken hulpverlener(s) om tafel gaan om een plan op te stellen dat door iedereen gedragen wordt.
NB. Ingrado (landelijke brancheorganisatie die actief het recht op onderwijs beschermt) adviseert op dit moment scholen om het verzuim dat ontstaat bij de jeugdige weg te zetten als ziekteverzuim. Bij gewichtige omstandigheden kan de leerplichtambtenaar het wegzetten onder de leerplichtwet artikel 11g.
- De jeugdige kan een 'onderwijs-zorgarrangement' ontvangen. Hierbij wordt gekeken naar de leerbaarheid van iemand. Wanneer een jeugdige bijvoorbeeld maar twee dagdelen onderwijs kan volgen, kijkt de gemeente met het samenwerkingsverband van het onderwijs naar het meest passende traject voor de overige dagdelen.
- Daarnaast kan per geval worden gekeken naar wat iemand aankan en met school worden overlegd wat de mogelijkheden zijn om hier flexibel mee om te gaan. De ervaringen hiermee zijn over het algemeen positief.
- Met de RMC-medewerker kan evt. worden gekeken of het wenselijk is om eerst een uitkering aan te vragen en een plan voor de belastbaarheid van de jeugdige worden opgesteld, op basis waarvan een aantal fasen doorlopen kunnen worden.

Conditie:

- Scholen moeten tijdig melden bij de leerplichtambtenaar wanneer blijkt of dreigt dat de leerling school mist. Scholen mogen altijd preventief melden.

Vraag 2:

Een jeugdige van 18 jaar heeft begeleiding nodig om onderwijs te kunnen volgen (meer dan de begeleiding die vanuit het onderwijs geboden kan worden). Is dit mogelijk?

Reactie (gemeente Oldambt)

Wettelijk kader:

- Vanuit onderwijs wordt begeleiding geregeld. Indien het gaat om begeleiding die de school niet redelijkerwijs kan bieden, dient de gemeente dit te regelen vanuit de Participatiewet of de Wmo.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Vanuit school wordt de basisbegeleiding aan scholieren geboden. Als dit onvoldoende is, wordt vanuit leerplicht en de RMC-professional (vanuit het CJG) en evt. begeleiding van een Wmo-aanbieder aangeboden.
NB. Met de komst van het passend onderwijs investeren scholen meer in begeleiding om uitval te voorkomen en richting een startkwalificatie te werken.

Conditie:

- Indien wordt gesignaleerd dat begeleiding nodig is en door school de middelen zijn ingezet die hiervoor beschikbaar zijn, meldt men (bijv. de aanbieder) dit tijdig bij de gemeente.

Vraag 3:

Een jeugdige die bij ons (aanbieder) in behandeling is, gaat naar school. Het onderwijs werkt echter niet samen met ons en stemt nauwelijks af. Om de jeugdige beter te kunnen begeleiden, is dit wel noodzakelijk. Vb. een jeugdige heeft 11 individuele doelstellingen, deels uit onderwijs en deels vanuit hulpverlening.

NB. Andersom krijgen wij dit signaal ook wel eens van een school.

Reactie (gemeente Oldambt)

Wettelijk kader:

- Gemeenten en onderwijs zijn verplicht om via het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) overeenstemming te hebben over de samenhang tussen onderwijs en lokale voorzieningen.
- In de contractering van aanbieders kunnen voorwaarden zijn opgenomen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De gemeente stelt voorwaarden aan aanbieders om de verbinding met onderwijs te leggen. Andersom spreekt zij met scholen af dat zij de verbinding met aanbieders leggen. Doel: korte lijnen en optimaal benutten van elkaars expertise. Scholen en aanbieders dienen deze afspraken te vertalen naar praktische werkafspraken.
- Wanneer er sprake is van Zorg in Natura kunnen klachten over kwaliteit neergelegd worden bij de gecontracteerde hoofdaanbieder. Bij klachten over een instantie die betaald wordt via PGB moet de (ouders/verzorgers van de) jeugdige zelf in actie komen.

Conditie:

- N.v.t.

3.2 Financiën

Vraag 4:

De jeugdige voldoet wettelijk gezien aan de scholingsplicht, maar blijkt in de praktijk niet in staat om onderwijs te volgen, waardoor hij zijn uitkering verliest. Welke mogelijkheden zijn er voor een dekkend inkomen?

Reactie (gemeente Oldambt)

Wettelijk kader:

- Scholingsplicht voor jongeren vanaf 18 jaar tot 27 jaar geldt voor jongeren die nog geen startkwalificatie hebben behaald, maar waarvan gevonden wordt dat ze dit wel zouden moeten kunnen halen. Het is aan gemeenten om te bepalen wanneer niet voldaan is aan de scholingsplicht. In Groningen geldt dat een startkwalificatie in principe als basisvoorwaarde geldt, maar in bepaalde gevallen worden jongeren verplicht om toch door te leren, Studiefinanciering is dan voorliggend op de uitkering.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Een bijstandsuitkering is mogelijk als de school, leerplichtambtenaar, RMC –medewerker of een aanbieder onderbouwt waarom iemand in de praktijk niet (langer) aan de scholingsplicht kan voldoen en het perspectief van de jeugdige schetst.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.

Vraag 5:

Een jeugdige maakt verschillende kosten, zoals reiskosten en een laptop voor school. Hij en ouders kunnen dit niet betalen. Is het mogelijk om dit wel te financieren?

Reactie (gemeente Oldambt)

Wettelijk kader:

- Via de aanpak Vroegtijdig schoolverlaten is geld beschikbaar gekomen voor onderwijs voor 18min. Voor jongeren boven 18 jaar zijn scholen en jongeren aangewezen op fondsen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De gemeente Oldambt werkt samen met de teams van maatschappelijke zaken om tot financiële oplossingen te komen. Indien het goed gemotiveerd en onderbouwd kan worden, is het vaak mogelijk om het één en ander uit het participatiefonds te financieren.
- De ROC's worden vanuit het Rijk gefinancierd om scholingskosten voor niet-daadkrachtige ouders te vergoeden voor jeugdigen die ingeschreven staan op een ROC (hiervoor gelden bepaalde voorwaarden).
- Dit wordt gefinancierd met een gemeentelijke budget voor onvoorziene uitgaven.
- Er zijn 'leenlaptops' beschikbaar gesteld door de gemeente.
- Voor jongeren onder de 18 jaar kan in Groningen een aanvraag worden gedaan bij Stichting Leergeld. In de provincie Groningen is een financieel potje Maatwerk 18plus gecreëerd waar een aanvraag gedaan kan worden voor jongeren boven de 18 jaar. Het gaat hierbij om cursisten die wegens opstartproblemen nog niet op school zitten.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.

4 Werk en inkomen

Vraag 1:

Iemand tussen de 18 en 21 jaar krijgt een lagere bijstandsuitkering dan iemand boven de 21 jaar, terwijl de vaste lasten (zoals huur en ziektekostenverzekering) hetzelfde kunnen zijn. Dit kan soms aangevuld worden vanuit de bijzondere bijstand, maar vaak komt het totaalbedrag niet boven de 500 á 600 euro uit. Hoe kunnen we zorgen dat deze jeugdigen toch zelfstandig kunnen wonen (of andere dingen in gang kunnen zetten die de overgang van 18min naar 18plus bespoedigen), wanneer er geen andere inkomsten/ financiële ondersteuning vanuit thuis is?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- De lagere grens voor bijzondere bijstand tot 21 jaar (zoals in het geval van deze jeugdige) is te verklaren vanuit de rekenmethode die gebruikt werd vóór invoering van de Participatiewet. Toen was het bedrag dat men tot 21 jaar kreeg gelijk aan 50% van de echtparennorm. Deze rekenmethodiek is onterecht doorgetrokken, waardoor het nog regelmatig als reden wordt genoemd waarom jeugdigen onder de 21 jaar standaard minder bijstand kunnen ontvangen dan jeugdigen vanaf 21 jaar.
- De hoogte van de bijstandsuitkering is landelijk bepaald. Normbijstand 18 tot 21 jaar: 241,20 euro, incl. vakantietoeslag (art.20 PW). Met bijzondere bijstand kan dit worden opgehoogd tot maximaal 977,15 euro.
- De wet voorziet erin dat -mochten ouders hun kinderen *niet kunnen of niet willen* ondersteunen- gemeenten kunnen bijspringen in de vorm van bijzondere bijstand. Art. 5.5 eerste lid uit de Beleidsregels algemene en bijzondere bijstand (2015): “Voor een belanghebbende van 18, 19 en 20 jaar die niet in een inrichting verblijft wordt de hoogte van de bijzondere bijstand bedoeld in artikel 12 Participatiewet op individuele gronden vastgesteld. Het totaal van de van toepassing zijnde bijstandsnorm en de bijzondere bijstand kan echter nooit hoger zijn dan de norm die geldt voor een belanghebbende van 21 jaar.”

Mogelijke oplossingsrichting:

- De bijzondere bijstand ophogen, waardoor iemand tussen 18 en 21 jaar dezelfde bijstand kan krijgen als iemand vanaf 21 jaar – namelijk maximaal 977,15 euro per maand.
- Er is budget beschikbaar dat flexibel ingezet kan worden, mits in een plan wordt aangetoond waarom het budget noodzakelijk is, hoe wordt toegezien op juiste besteding en wat de jeugdige zelf doet om hieraan te werken.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.
- Blijvend begeleiding (ook vanaf 18 jaar).

- De jeugdige doet zelf ook een investering.
- De jeugdige geeft aan in staat te zijn om verantwoord met financiën om te kunnen gaan.
- Er zijn een aantal zaken waar bijzondere bijstand niet voor kan worden gebruikt. Bijvoorbeeld voor het aflossen van schulden.

Vraag 2:

De ouders van een 17-jarige besteden de kinderbijslag niet aan hun kind. Daar is het wel voor bedoeld. Hoe kan de jeugdige toch het geld/ de middelen krijgen die het nodig heeft?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Er is weinig ruimte, gezien het wettelijk kader, voor de SVB om bij signalen dat het geld niet ten goede komt aan de jeugdige hiernaar te handelen (bijvoorbeeld door kinderbijslag terug te vorderen of dit direct naar kind over te maken).

Mogelijke oplossingsrichting:

- In zeer uitzonderlijke gevallen kan de gemeente beslissen om een bijstandsuitkering te verstrekken aan iemand onder de 18 jaar.
- Vanuit bijzondere bijstand kan een aanvullend budget beschikbaar worden gesteld (zie vraag 1).

Conditie:

- De noodzaak om een bijstandsuitkering te verstrekken aan iemand onder de 18 jaar wordt helder gemaakt.

Vraag 3:

Een jeugdige heeft een voorschot op zijn uitkering nodig, zodat de overgang met 18 jaar soepeler kan gaan. Kunnen inkomsten eerder worden afgegeven?

Reactie (gemeente Arnhem/ Groningen)

Wettelijk kader:

- De aanvraag voor een uitkering heeft voor mensen tot 27 jaar een zoektermijn van 4 weken, waarin iemand geacht wordt om zelf naar werk te zoeken.
- Vervolgens geldt een 8-weketermijn voor het behandelen van de aanvraag. Deze termijn gaat in, zodra de aanvraag compleet is ingediend.

Mogelijke oplossingsrichting:

- In Arnhem kan men via de 'doelgroepconsulent' een voorschot aanvragen.
- In Groningen kent men een 'Perspectieffonds' – een samenwerkingsverband tussen armoedebestrijding, Werk & Inkomen en de Kredietbank. Hierdoor kunnen voorschotten worden afgegeven, als vorm van preventieve schuldhulpverlening.
- In Groningen kent men 'inkomensmaatwerkspecialisten' die zoeken naar slimme maatwerkoplossingen.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd

Vraag 4:

Vanwege fraude mag een jeugdige geen bankrekening openen, waardoor hij geen uitkering kan ontvangen. Welke mogelijkheden zijn er om inkomen te ontvangen en zelf te oefenen met financiële verantwoordelijkheden?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Dit volgt niet uit een wettelijk kader, maar uit beleid.

Mogelijke oplossingsrichting:

- In Groningen werken een 'Eurocoach' van de Groningse Kredietbank en budgetbeheer samen om via gemeentelijke garantstellingen mogelijkheden te creëren om jeugdigen van 18 tot 25 jaar toch een uitkering te laten ontvangen.

Conditie:

- De controle en ondersteuning wordt zeer geleidelijk afgebouwd. Er wordt altijd toegewerkt naar de situatie waarin de jeugdige bewijst dat hij de vrijheid en verantwoordelijkheid aankan om economisch zelfstandig te zijn.

Vraag 5:

Mijn cliënt (een jeugdige van 17 jaar) is kwetsbaar en het lukt maar moeilijk om de benodigde formulieren met hem in te vullen (voor uitkering, schulphulpverlening, wonen etc.) en naar afspraken te komen. Is het mogelijk om dit in één keer te doen?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Aanvragen voor bijvoorbeeld bijstand en schuldhulpverlening dienen met aparte formulieren aangevraagd te worden.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De formulieren kunnen in één keer worden ingevuld en ingediend. Indien nodig kan met de verschillende gemeentelijke partijen één afspraak worden gemaakt. Hier kan –naast de aanbieder - de school of het wijkteam mogelijk een rol in spelen.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 6: Nieuw!

Hoe kunnen we voorkomen dat jongeren vanuit het Pro/VSO zonder Wajong met een indicatie dagbesteding verzanden in de aanvraag voor een bijstandsuitkering bij de gemeente zodra zij 18 jaar zijn?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Participatiewet, verplichte zoektijd naar werk van 4 weken voor jongeren onder de 27 jaar voordat zij een uitkering kunnen ontvangen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Het is aan te bevelen om naast de huidige veelal digitale manier van aanvragen voor deze jongeren (en overige doelgroepen met beperkte verstandelijke vermogens) een aparte versimpelde manier van aanvragen in te stellen, bijvoorbeeld gewoon op papier en samen met een hulpverlener en medewerker Inkomen.
- Voor deze jongeren met een indicatie dagbesteding is het onzinnig om de 4 weken zoektijd naar werk te hanteren aangezien het al bekend is dat werk nu geen haalbare kaart is. De 4 weken zoektijd hoeft daarom niet gehandhaafd te worden.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 7: Nieuw!

Een jongen (18+) woont al zijn hele leven bij oma. Hij heeft geen startkwalificatie, geen werk en geen uitkering. Oma leeft van een klein pensioen en onderhoudt haar kleinzoon. Voor de wet voeren zij een gezamenlijke huishouding. De relatie tussen de kleinzoon en oma en de financiële situatie van oma komen steeds verder onder druk te staan. De jeugd baanmakelaar trekt aan de bel: de kleinzoon moet met spoed het huis uit om de situatie te stabiliseren, maar heeft middelen nodig om die stap te kunnen zetten.

Reactie (gemeente Ede)

Wettelijk kader:

- Participatiewet

Mogelijke oplossingsrichting:

- Aan de jongere wordt op grond van artikel 18 Participatiewet een kostendelersnorm toegekend i.t.t. de gezamenlijke huishouding. Deze wordt voorlopig verstrekt voor de duur van een half jaar met de mogelijkheid voor verlenging.

Conditie:

- De noodzaak wordt helder gemaakt.
- De aanvraag wordt goedgekeurd.
- Blijvende begeleiding.

5 Schulden

Vraag 1:

De aanvraag voor beschermingsbewind duurt (te) lang voor een jeugdige die bij ons in behandeling is, waardoor dit niet geregeld is met 18 jaar. Zijn hier oplossingen voor te bedenken?

Reactie (gemeente Arnhem/ Groningen)

Wettelijk kader:

- Beschermingsbewind wordt door de rechter opgelegd.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Een jeugdige tijdelijk (vrijwillig) budgetbeheer en financiële begeleiding bieden (door bijvoorbeeld een Eurocoach) totdat het beschermingsbewind is geregeld bij de rechter.

Conditie:

- Aandachtspunt! Start zo snel mogelijk met de procedure, aangezien dit lang kan duren.

Vraag 2:

Een 18-jarige heeft grote schulden en kan hierdoor niks opbouwen/ niet oefenen met verantwoordelijkheden, zoals zelfstandig wonen. Welke mogelijke oplossingen zijn er?

Reactie (gemeente Arnhem/ Groningen)

Wettelijk kader:

- Volgens de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) is een combinatie van studiefinanciering en schuldsanering mogelijk, maar mag een jeugdige er niet bij lenen.
- De Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS). Deze wet geeft het kader mee waarbinnen de gemeente de schuldhulpverlening vorm kan geven.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Arnhem: schulden worden (deels) kwijtgescholden als een jeugdige in zijn toekomst investeert (bijv. door opleiding of vrijwilligerswerk). Hij krijgt dan een 'saneringskrediet'.
- Groningen: de Kredietbank kan met schuldeisers afspraken maken over het bevriezen/ 'on hold zetten' van schulden (minnelijke schuldenregeling³), op voorwaarde dat de jongere een opleiding volgt en diploma behaalt als investering in zijn/haar toekomst.
- Groningen: bij de 'minnelijke schuldenregeling' kan ook een constructie worden afgesproken waarbij de jeugdige vanuit de inkomsten uit de bijbaan aflost. Op die manier kan hij wel studiefinanciering ontvangen.

³ Minnelijke schuldenregeling: de schuldhulpverlener berekent het Vrij Te Laten Bedrag (VTLB) dat nodig is op bijstandsniveau te kunnen leven en vaste lasten te betalen. Voor het overige deel worden afspraken met schuldeisers gemaakt.

- Groningen: in de gemeente is een speciaal 'Jongerenkrediet' ingesteld, waarbij de gemeente borg staat (max. 5.000 euro).
- Groningen: de gemeente kan een reguliere BBL-opleiding (beroepsbegeleidende leerweg MBO) inzetten om ervoor te zorgen dat een jongere - ondanks zijn schulden - met behoud van uitkering een startkwalificatie behaalt.
- Groningen: intensieve ondersteuning (o.a. via Whatsapp) zowel op het gebied van ondersteuning/zorg en schuldhelpverlening (door specialisten zoals de Eurocoach).
- Groningen: voor dakloze jongeren kan een 'schuldrust-periode' worden ingesteld, waardoor de jongere andere zaken op orde kan krijgen. Dit is onderdeel van proefveld [onderwijs op maat](#): een speciaal traject om dak- en thuisloze jongeren naar school te krijgen of in school te houden.
- Groningen: een doorbraakfonds/flexibel schrijnende schuldenfonds met een derde partij (zoals Stichting Urgente Noden Groningen) waarbij een particuliere partij en een gemeentelijke kredietbank samenwerken om specifiek maatwerk te kunnen leveren.

Conditioes:

- N.v.t.

6 Wonen

In dit hoofdstuk zijn de mogelijke oplossingsrichtingen als volgt geclusterd:

- Beschikbaarheid passend woningaanbod
- Afspraken met woningcorporaties

6.1 Beschikbaarheid passend woningaanbod

Vraag 1:

Jeugdigen die bij ons in behandeling zijn, stromen nu door naar Beschermd Wonen of andere intramurale plekken, terwijl zij in staat zijn om – met extramurale begeleiding – zelfstandig te wonen indien er betaalbare huurwoningen beschikbaar zijn. (Hoe) kan de gemeente hierin investeren?

Reactie (gemeente Stadskanaal en Groningen)

Wettelijk kader:

- N.v.t.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Gemeente Stadskanaal is met Welstad (Welzijn), Lefier (Woningcorporatie), Elker en Leger des Heils Noord (zorgaanbieders) woonruimten aan het creëren waarbij Lefier woonplekken levert, Welstad de begeleiding doet en Elker en LdH Noord jeugdigen aanmelden.
- Gemeente Groningen: de gemeente is - samen met enkele maatschappelijke instellingen, zorgaanbieders, onderwijsinstellingen, woningcorporaties - onderdeel van het samenwerkingsverband 'Campus Diep'. Zij vormen een keten van woonvormen, met verschillende typen van (extramurale) ondersteuning. Indien nodig kan direct hulp bijgeschakeld worden, om verergering (intramurale plaatsing) zoveel mogelijk te voorkomen.
- Gemeente Groningen: vanuit het concept 'Proefwonen' - dat is ontstaan vanuit de samenwerking tussen zorgaanbieders en woningcorporaties – kunnen jeugdigen oefenen met zelfstandig wonen.
- Gemeente Groningen: er zijn doorstroomwoningen beschikbaar voor jeugdigen die (nog) niet zelfstandig kunnen wonen.
- Gemeente Groningen: vanuit de innovatieplaats 'Beschermd Wonen' worden enkele projecten gestart waarin vernieuwende woonvormen voor de doelgroep 'Van 18min naar 18plus' worden ontwikkeld. Voorbeeld: een woon-werkcoöperatie voor jeugdigen, die wordt gerund door hen zelf.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 2:

Waar kan men vinden wat het woonaanbod in de gemeente is en welke voorwaarden gelden hierbij? Dan kan ik 'mijn' jeugdigen beter voorbereiden op de overgang naar zelfstandig wonen rond 18 jaar.

Reactie (gemeente Groningen)

Mogelijke oplossingsrichting:

- Bureau woonkans
- Proefwonen.nl

6.2 Afspraken met woningcorporaties

Vraag 3:

Een jeugdige kan geen passende woonruimte vinden in Groningen. Kan een landelijk goed voorbeeld als uit Amsterdam (waarin de gemeente afspraken met woningcorporaties heeft gemaakt over de beschikbaarheid van passend woningaanbod voor kwetsbare groepen) ook hier worden toegepast?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- Vanuit de omgevingswet hebben gemeenten de opdracht om naar aanleiding van de lokale situatie op lokaal niveau zaken vast te leggen, bijvoorbeeld gericht op het meer/minder aantrekkelijk maken van wijken voor bepaalde doelgroepen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Groningen: er zijn aanvullende regels vastgesteld in verband met het reguleren van de studentenpopulatie in bepaalde wijken/straten die onbedoeld ook van invloed kan zijn op de jongerenhuisvesting in zijn algemeenheid.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 4:

Een jeugdige van 17 jaar heeft een huurwoning nodig. Inschrijven bij een woningcorporatie kan echter pas vanaf 18 jaar. Daarna is er vaak een (lange) wachtlijst. Is het mogelijk om eerder in te schrijven (ook wanneer goedkeuring van ouders ontbreekt) en kwetsbare groepen met voorrang te plaatsen?

Reactie (gemeente Arnhem/ Groningen)

Wettelijk kader:

- N.v.t.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Gemeente Arnhem maakt momenteel afspraken met woningcorporaties over het met voorrang plaatsen van kwetsbare jeugdigen met 18 jaar.
- Groningen: op indicatie van de hulpverlening kan een woonurgentie worden afgegeven. Voorwaarde: de garantie dat de jeugdige wordt begeleid. Dit om het risico op uitval te verkleinen.

Conditie:

- N.v.t. (staat hierboven genoemd).

Vraag 5: Nieuw!

Voor veel jongeren is het lastig om snel geschikte en betaalbare woonruimte te vinden als zij 18 jaar zijn geworden en daarom hun verblijf in een jeugdhulpinstelling afloopt. Hoe kunnen we deze overgang soepeler laten verlopen?

Reactie (gemeente Groningen)

Wettelijk kader:

- N.v.t.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Gemeenten kunnen met Jeugdhulpaanbieders afspreken (of opnemen in de inkoopvoorwaarden) dat inschrijving bij woningcorporaties verplicht is vanaf 17 jaar. Hiermee verzamelen jongeren op tijd voldoende punten en zijn urgentieverklaringen niet altijd meer nodig.
- Jeugdhulpaanbieders kunnen op creatieve en stimulerende wijze jongeren voorbereiden op zelfstandig wonen d.m.v. bijvoorbeeld het uitgeven van woondiploma's of certificaten. Hiermee kan een jongere aantonen bij corporaties dat hij/zij een goede huurder zal zijn. Helemaal goed is als deze wooncursussen ook gedeeltelijk verzorgd worden door de corporaties.

Conditie:

- Een goede relatie en een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor deze jongeren tussen jeugdhulpaanbieders, gemeente en woningcorporaties zijn noodzakelijk voor een vlotte en goede doorstroom.

7 Geestelijke gezondheidszorg

Vraag 1:

Een jeugdige dreigt tussen wal en schip te vallen door het hoge eigen risico in de Zorgverzekeringswet. Hij kan dit niet betalen. Kan Menzis hier iets in betekenen?

Reactie (Menzis)

Wettelijk kader:

- Het verplicht eigen risico (€ 385) in de zorgverzekeringswet is landelijk vastgesteld door de overheid. Daar kan en mag de zorgverzekeraar niets aan veranderen.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Met veel gemeenten sluit Menzis collectieve verzekeringen voor minima af. Daarbij kan een aanvullende verzekering worden afgesloten waarin het eigen risico is verzekerd.
NB1. Niet alle gemeenten hebben deze aanvullende polis⁴.
NB2. Mensen hebben de mogelijkheid om vrijwillig extra eigen risico (max € 500) af te sluiten. Dat lijkt interessant vanwege de lagere maandpremie maar kan snel tot financiële problemen leiden. Goede voorlichting is noodzakelijk.
- Indien het nodig is om het verplicht eigen risico te gebruiken, kan dit in termijnen worden betaald.
- Menzis biedt sinds 1 januari 2017 de mogelijkheid om het eigen risico vooraf in termijnen te betalen: elke maand een deel van het bedrag. Indien dit bedrag gedurende het jaar niet (geheel) wordt gebruikt, krijgt men dit terug.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 2:

Wij zijn als jeugd GGZ-aanbieder niet ingekocht door Menzis, maar bieden een jeugdige wel GGZ-behandeling die met 18 jaar nog gecontinueerd dient te worden. Is het mogelijk om de behandeling voort te zetten vanaf 18 jaar? Dit is van belang aangezien het GGZ-aanbod voor volwassenen onvoldoende aansluit bij de jeugdige, die - gezien diens beperkte ontwikkeling - een pedagogisch opvoedklimaat nodig heeft.

Reactie (Menzis)

Wettelijk kader:

- De zorgverzekeraar is vanaf 18 jaar verantwoordelijk voor de financiering van de GGZ.

⁴ Voor meer informatie over de collectieve verzekeringen voor minima, zie:
<https://www.menzis.nl/zorgverzekering/collectieve-zorgverzekering/via-gemeenten>

- De GGZ-behandeling wordt vergoed indien er een verwijzing is door de huisarts, medisch specialist of jeugdarts en als er een indicatie met DSM-diagnose is.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Menzis heeft met de meeste jeugdGGZ-aanbieders contracten gesloten en afspraken gemaakt om doorlopende behandeltrajecten mogelijk te maken. Daar waar geen overeenkomst is en behandeling wel doorgezet moet worden wil Menzis in overleg zoeken naar de mogelijkheden.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 3:

De jeugdige is zeer kwetsbaar. Het lukt daarom niet om een verwijzing van de huisarts te krijgen. Kan de behandeling met 18 jaar starten zonder verwijzing van de huisarts?

Reactie (Menzis)

Wettelijk kader:

- Een verwijzing van de huisarts is noodzakelijk, evenals een DSM-diagnose.

Mogelijke oplossingsrichting:

- De aanbieder begeleidt de jeugdige richting de huisarts. Ook kan met de huisarts worden gezocht naar passende oplossingen, zoals een huisbezoek.

Conditie:

- N.v.t.

Vraag 4:

De jeugdige heeft nog niet gekozen waar de zorgverzekering wordt afgesloten vanaf 18 jaar. Hierdoor is niet duidelijk of continuïteit van zorg kan worden geboden. Hoe kan worden voorkomen dat deze onduidelijkheid leidt tot het stoppen van de behandeling met 18 jaar?

Reactie (Menzis)

Wettelijk kader:

- Het afsluiten van een basisverzekering is verplicht voor iedereen vanaf 18 jaar. Een jeugdige kan kiezen voor welke verzekeraar maar kan er niet voor kiezen om niet verzekerd te zijn.

Mogelijke oplossingsrichting:

- Menzis wijst jeugdige op de noodzaak om op tijd een verzekering af te sluiten, door jeugdigen die zijn meeverzekerd met hun ouders ruim voor hun 18^e een bericht te sturen.
- Aanbieders dienen op tijd oog te hebben voor de begeleiding van de jeugdige hierbij. Bij de gemeente kan worden gevraagd naar de mogelijkheden voor het afsluiten van een minimapolis.

Conditie:

- Het belang dat de aanbieder dit tijdig met de jeugdige oppakt.
-

8 Overig / domeinoverstijgend

Vraag 1: Nieuw!

Hoe houden we 'grip' op kwetsbare jongeren die tussen wal en schip (dreigen te) vallen?

Reactie (gemeente Barneveld)

Wettelijk kader:

- Alle

Mogelijke oplossingsrichting:

- Hoewel kwetsbare jongeren tussen 16-27 jaar geen afzonderlijk beleidsdomein zijn, is het belangrijk om lokaal de focus te houden op deze doelgroep en de specifieke wensen en ondersteuning(-smogelijkheden). Bijvoorbeeld door een medewerker op beleids- en/of uitvoerend niveau te benoemen als aandachtsfunctionaris. Dit om te voorkomen dat het denken vanuit de wetten niet tot een passende en tijdige oplossing leidt en om een aanjager en kritische sparringpartner te realiseren die vooral denkt vanuit het perspectief van de jongere.

Conditie:

- Bekend maken van de aandachtsfunctionaris en de partner bij alle partijen in alle beleidsdomeinen.

Vraag 2: Nieuw!

Er zijn drie casuïstiekoverleggen voor kwetsbare inwoners met deels overlap tussen partners. Partijen zien elkaar om de zes weken en het kan zijn dat casuïstiek (gelijktijdig) in verschillende overleggen wordt besproken. Hoe kunnen we dit voorkomen?

Reactie (gemeente Barneveld)

Wettelijk kader:

- Jeugdwet
- Wmo
- Participatiewet
- Veiligheid

Mogelijke oplossingsrichting:

- Het bespreken van integrale casuïstiek terugbrengen naar één overleg. In de agenda's wordt *wekelijks* een moment ingepland om ingebrachte casuïstiek te bespreken. De inbrenger geeft aan welke partijen er nodig zijn om tot een oplossing te komen. Indien mogelijk is de betreffende jongere daarbij aanwezig. De partners van de andere overleggen continueren de samenwerking op inhoud en relatie (zonder de bespreking van oplossingsgerichte casuïstiek).

Conditie:

- Melding bij één centraal e-mailadres met ingevuld format (o.a. wie heb je nodig om tot een oplossing te komen).